

Områdegjennomgang for øremerkede tilskudd til kommunesektoren

Eivind Glemmestad

Ekspertgruppens medlemmer

Rune Fjeld - Signy Irene Vabo - Marianne Andreassen (leder) - Eivind Glemmestad

Perspektivmeldingen.....

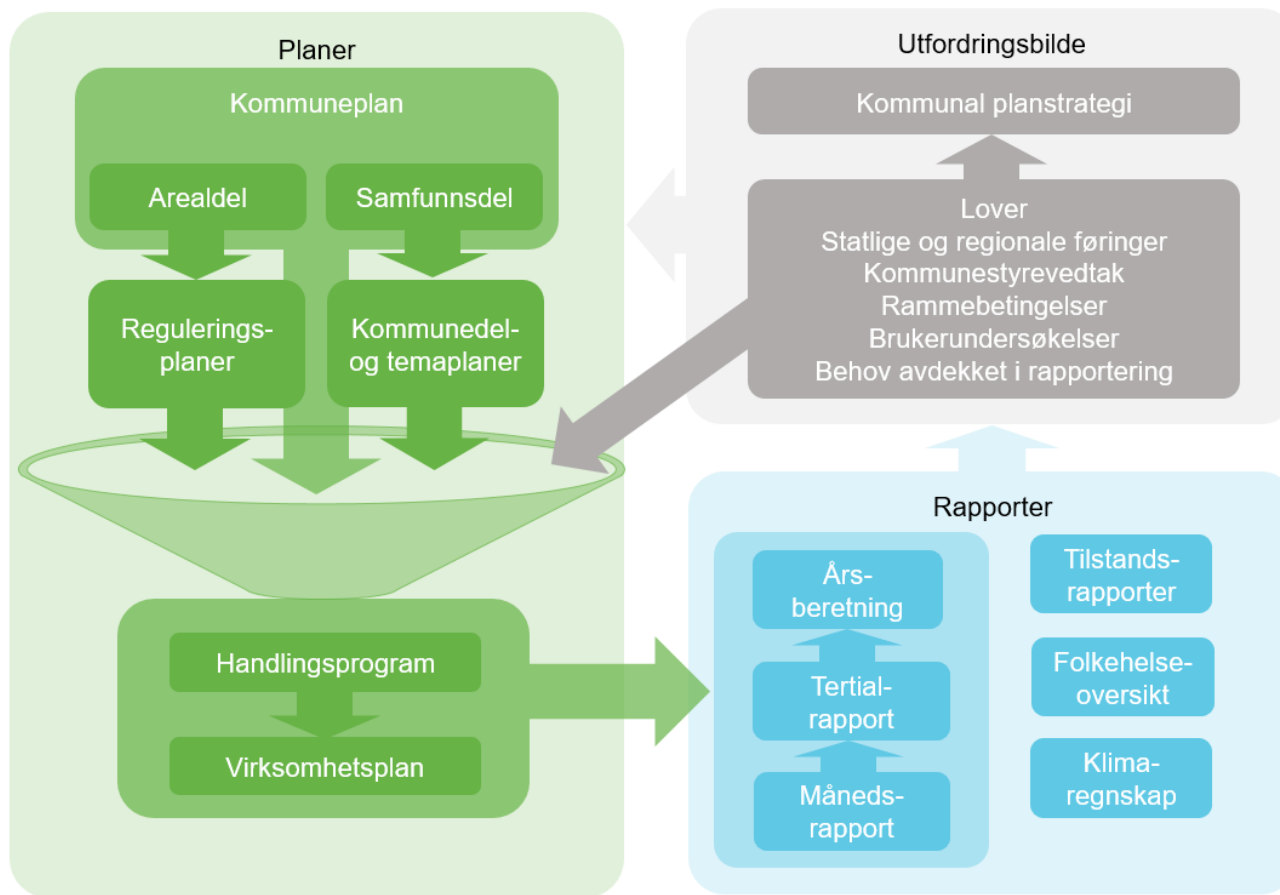
...strengere prioriteringer vil presse seg fram og mer effektive løsninger i offentlig sektor må til. Det kreves økt innovasjon, god organisering og tydelige prioriteringer. Kommunesektoren står for om lag halvparten av den offentlige tjenesterproduksjonen, og det er avgjørende å finne effektive løsninger

Mandat

Ekspertgruppen skal:

- vurdere forenklinger i forvaltningen og synliggjøre mulige innsparinger på minst 10 pst.
- vurdere forenklinger i strukturen av ordninger ved ev. sammenslåing, innlemming i kommunerammen eller avvikling, samt vurdere hvordan tilskuddsordningene så langt som mulig kan innrettes for å øke både kvaliteten og effektiviteten i ordningene.
- Gjennomgangen skal synliggjøre omstruktureringer i ordningene på minst 10 pst, anslagsvis 5 mrd. kroner.

Kommunens plan- og styringssystem

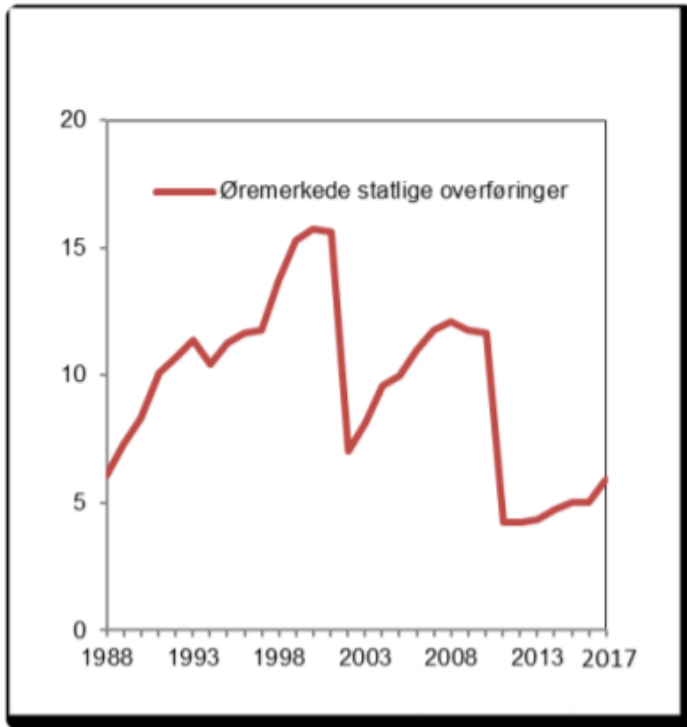

Vår situasjon (kommunesektoren)

- Mindre vekstbidrag fra oljesektoren
- Mindre handlingsrom i offentlige finanser
- Hardere konkurranse mellom **NAV, Stat og Kommune** – trygder, politi/ forsvar og spesialisthelse mm, og skole/ omsorg
- Automatisk utgiftsvekst knyttet til aldring av befolkning
- Investeringer kreves for kapasitet og teknologi
- Mangel på kvalifisert arbeidskraft

Mye eller lite?

Figur 4.2 Utviklingen i direkte statlige øremerkede ordninger til kommunesektoren (60-poster). Prosent av samlede inntekter

Kilde: Finansdepartementet

Antall tilskuddsordninger og beløp

Kartlegging gjennomført av Difi og DFØ - 2016

- 247 tilskuddsordninger rettet mot kommunesektoren
  - For 138 av ordningene er kun kommunesektoren tilskuddsmottaker
  - For 88 av ordningene er kommunesektoren tilskuddsmottaker på linje med andre mottakergrupper
  - For 21 ordninger er det kun andre mottakergrupper
- Statsregnskapet: 44,4 mrd. kroner (kartleggingen fra departementene 41,3 mrd. kroner)

Få store ordninger, mange små

Av de 138 ordningene der kun kommunesektoren er tilskuddsmottaker:

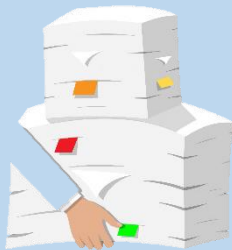
- 86 prosent av midlene går til de 20 største ordningene
- resterende ordninger har et gjennomsnittsbetrag på 48 mill. kroner per ordning eller gjennomsnittlig 111 000 kroner per kommune per ordning (428 kommuner i 2016).

50 pst. av alle ordningene er 5 år eller eldre, og 25 pst. er 12 år eller eldre

UTFORDRINGER

FOR MANGE TILSKUDDS- ORDNINGER

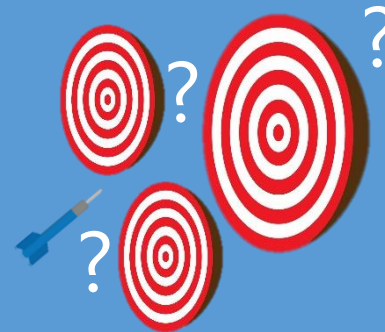
Nærmere 250 ordninger gir manglende helhetsstyring og uklar statlig prioritering

MANGLENDE ETTERLEVELSE

Dagens retningslinjer for øremerkede tilskudd til kommunesektoren etterleves ikke

UKLARE EFFEKTER

Ordningene samlet sett bidrar ikke til å realisere nasjonale målsettinger på en effektiv måte

UOVERSIKTLIG OG DYRT

Ingen helhetlig oversikt over ordningene og store administrative kostnader.

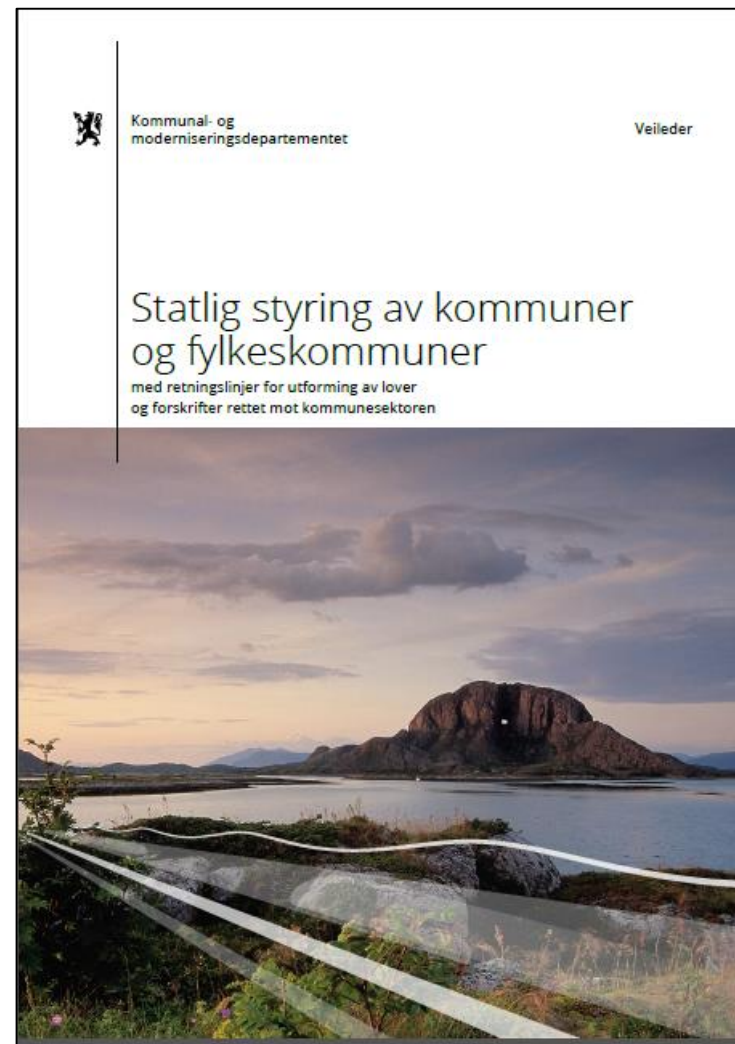
Strammere regelverk

- Rammestyring er hovedprinsippet
- Dagens retningslinjer er gode, men må utdypes og omgjøres til regelverk
- Kreativ destruksjon - antallsbegrensning

Dagens retningslinjer

- Kriterium 1: Tilskudd til nasjonalt prioriterte velferdstjenester i en oppbyggingsperiode
- Kriterium 2: Finansiering av tjenester og tiltak i avgrensede geografiske områder eller til grupper av innbyggere
- Kriterium 3: Tidsavgrensede forsøk og prosjekter

Utdypes med økt oppmerksomhet på:

Målgrupper og livshendelser

Utvikling og innovasjon

Økte lokal handlefrihet i løsningsvalg

Færre tilskudd

- Behov for en kraftig reduksjon
- Vurdert etter dagens retningslinjer
  - 64 tilskudd foreslås innlemmet
  - 38 tilskudd foreslås sammenslått (til 6-20 ordninger)
  - 25 tilskudd vurderes avvirket etter endt forsøksperiode
  - 15 tilskudd blir det ikke foreslått endringer for nå

Innlemminger i rammetilskuddet: 12,2 mrd. kroner

- Nærmere 30 pst. av samlet beløp

Antall øremerkede ordninger etter innlemming og sammenslåing: 45-60

- reduksjon på 105-120

Tak på antall ordninger i fremtiden: 55 (5/25/25)

Omstruktureringer langt over mandatets krav (10 pst.)

Helhetlig styring

- Helhetlig ansvar for regelverk og tilskuddsporteføljen, KMD
- Ett ledd: samle ansvaret for tilskuddsforvaltning til direktorater eller Fylkesmannen
- Opprette nettside/portal
- Behov for økt digitalisering og forenkling

System for helhetlig styring

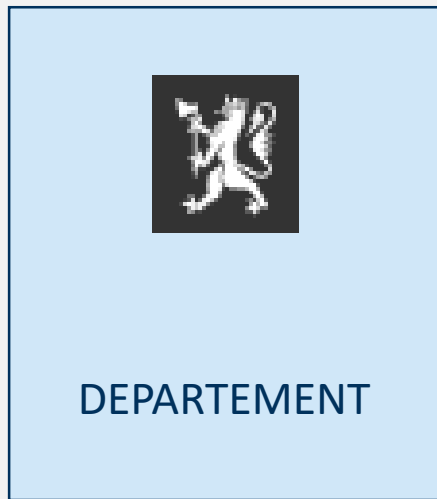

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

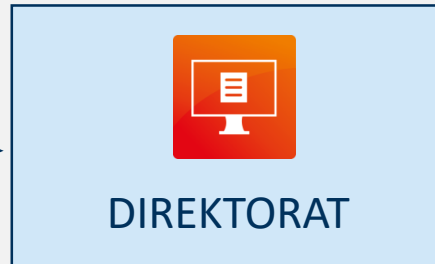

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

FORVALTNING AV TILSKUDD TIL KOMMUNESEKTOREN

Tilskuddsforvalter:
Fastsettelse av formål
og de overordnede
målene for tilskuddene

Tilskuddsforvalter:

- Kunngjøring
- Søknadsbehandling
- Utbetaling
- Rapportering

Tilskuddsmottaker:
Søker og mottar tilskudd.
Lokal handlefrihet til å
utforme gode tiltak/valg
av virkemiddel

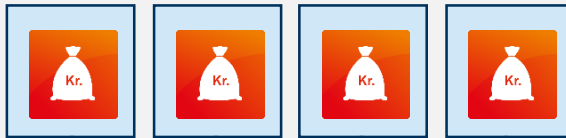
«Samtilskudd» - se målgrupper og livshendelser på tvers

DAGENS SYSTEM

DEPARTEMENT

TILSKUDDSFORVALTER

KOMMUNE/
FYLKESKOMMUNE

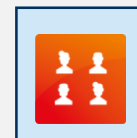
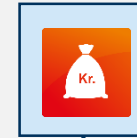
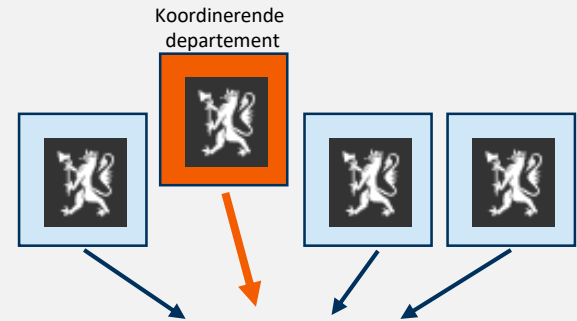

MÅLGRUPPE

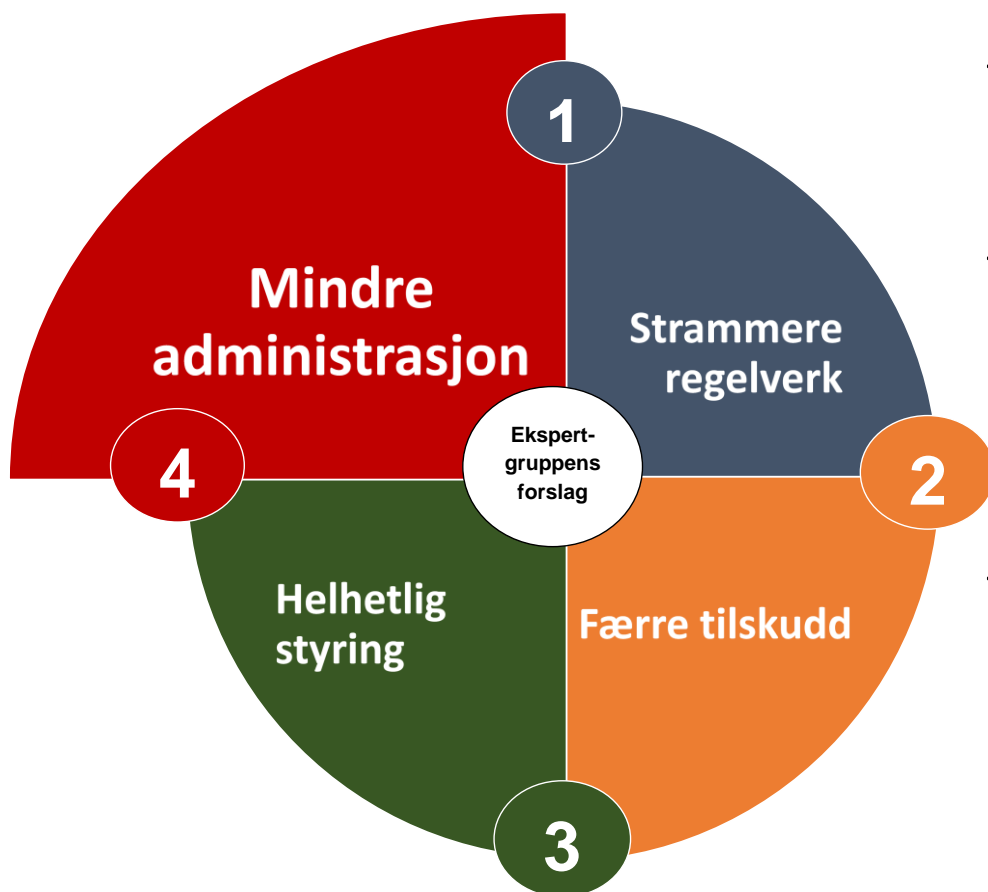

FORSLAG TIL FREMTIDIG SYSTEM

Koordinerende
departement

Mindre administrasjon

- Samlede forvaltningskostnader i staten er anslått til 600 mill. kroner
- Ved en innlemming av 12,2 mrd. kroner kan forvaltningskostnadene i staten reduseres med 180 mill. kroner
- Anslås at kommunesektoren har en tilsvarende besparelse

Reduksjon i forvaltningskostandene langt over mandatets krav (120 mill. kroner)

Oppsummering

- **Mer** helhetlig statlig styring
- **Mer** samlet statlig forvaltning
- **Mer** lokal handlefrihet for kommunene
  - Styrket rammestyring (innlemming) - økt frihet i løsningsvalg (sammenslåing og bedre utforming)
- **Mindre** byråkrati